

आषकेभ्योपिक्तकानांश्रेष्ठांगतिमाह सहेति ॥ ५॥ ६ ॥ ७ ॥ अमतिर्गतिशून्योज्ञानधर्मः मतिर्गतिमान् उपासनाधर्मः ॥ ८ ॥ सामवेदेनसामवेदोक्ततत्त्वमसीतिवाक्यंयथाधिकारिणःसद्योज्ञानजनकंएवैष्य
वधर्मोपिशमादिमतांसद्यःकेवल्यहेतुरित्यर्थः तथाचयोगशास्त्रेतीवैराग्यवतामासनं समाधिलाभं प्रसृत्य शृङ्गुमध्यातिमात्रत्वात्ततोपिविशेषइतिश्रुतीब्रमध्यतीव्रातिमात्रतीव्रैराग्यवतामासनं आसन्नतरआ
सन्नतमः समाधिलाभइत्युक्ताईश्वरप्रणिधानाद्देतिईश्वरप्रणिधानस्य सर्वाधिक्यमुच्यते ईशेनमहादेवेन ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ यदासीदिति अत्रमानसादीनां सप्तानां पूर्वपूर्वस्मिन्नुत्तरेषां सर्वेषामनुगमोस्तिन
तूत्तरस्मिन्नुत्तरस्मिन्पूर्वपूर्वस्य कारणंहिकार्येनुगतं ननुकार्यस्य कारणेननुगमोस्तीतिप्रसिद्धलोके तत्रमानसं नामस्थूलं सत्कुशाज्यगंधपुष्पधूपदीपाद्युपकरणं शालयामब्राह्मणादिप्रतिमालंबनैवंपिच्यंचधर्मं

सहोपनिषदान्वेदान्येविप्राःसम्यगास्थिताः॥पठन्तिविधिमास्थाययेचापियतिधर्मिणः॥५॥ तेभ्योविशिष्टांजानामिगतिमेकांतिनानृणः॥ केनैषधर्मःकथितो
देवेनऋषिणापिवा॥ ६॥ एकांतिनांचकाचर्याकिदाचोत्पादिताविभो॥ एतन्मेसंशयंछिधिपरंकौतूहलंहिमे॥ ७॥ वैशंपायनउवाच
षुकुरुपांडवयोर्मध्ये॥ अर्जुनेविमनस्केचगीताभगवतास्वयं॥ ८॥ अगतिश्चगतिश्चैवपूर्वतैकथितामया॥ गहनोत्थेषधर्मोवैदुर्विज्ञेयोऽकृतात्माभिः॥ ९॥ संमि
तःसामवेदनपुरैवाद्युगेकृतः॥ धार्यतेस्वयमीशेनराजन्नारायणेनच॥ १०॥ एतदर्थमहाराजपृष्टःपार्थेननारदः॥ ऋषिमध्यमहाभागःशृण्वतोःकृष्णभी
ष्मयोः॥ ११॥ गुरुणाचमयाप्येषकथितोनृपसत्तम॥ यथातत्कथितंत्वनारदेनतथाशृणु॥ १२॥ यदासीन्मानसंजन्मनारायणमुखोद्गतं॥ ब्रह्मणःप्रथिवी
पालतदानारायणःस्वयं॥ १३॥ तेनधर्मेणकृतवान्दैवंपिब्यंचभारत॥ केनपाऋषयश्चैवतंधर्मंप्रतिपेदिरे॥ १४॥ वैखानसाःफेनपेभ्योधर्मंतंप्रतिपेदिरे॥ वैखा
नसेभ्यःसोमस्तुततःसौतर्दधेपुनः॥ १५॥ यदासीच्चाक्षुषंजन्मद्वितीयंब्रह्मणोनृप॥ यदापितामहेनैवसोमाद्धर्मःपरिश्रुतः॥ १६॥

नारायणेनोपदिष्टेनपादोनुवर्ततेइति श्लोकत्रयार्थः अयंभावः अग्र्यर्कतोयशालयाम्प्रतिमादिषुस्थूलालंबनेष्वैकाग्र्येणादरैर्नतर्यदीर्घकालोपोद्वलितादृष्टिदत्वोपासीनस्याग्यादीनांचेतनरूपं दृष्टिगोचरं भवति तत्रहिजडमध्यस्तंरज्ज्वाभिवसर्पः स यथाचिरं निरीक्ष्यमाणोलीयते रज्जुश्च प्रकाशते तद्विहाप्य ग्रादीनां तीव्रान्निवेशेन निरीक्ष्यमाणानां जाङ्गलीयते चैतन्यं च प्रकाशते सेयं महाविदेहानामधारणा यां प्रकृत्योक्तं योगसूत्रकृता बहिरकल्पितावृत्तिर्महाविदेहातत्संयमात्प्रकाशावरणक्षय इति देहविस्मरणे संति या बाह्याकारावृत्तिः सा अकल्पिता अन्या कल्पिता अस्यां सिद्धायामेव प्रतिमादीनां जाङ्गानिरोधीयते नान्यथा तद्वदनेनैतन्येपरिच्छेदोध्यस्तस्तथैवेक्षणेन प्रविलापनीयस्तेन तदीयमानं त्यं प्रकाशते यत्कृष्णशरीरे यशोदयार्जुनेन च दृष्टं तस्यापि स विशेषत्वमेव प्रविलाप्य निर्विशेषचिन्मात्रालनातिष्ठेदिति ॥ १५॥ यदासीच्चाक्षुषमिति चाक्षुषंचक्षुष्यांसतेजःसूर्यादिरग्निमरूपं तत्र निबिडतरथुल्लभास्वरांधकारकल्पे प्रत्यस्तमितसमस्तविशेषरूपे दृष्टिधारयतोपि पूर्वबदेहविस्मरणे सति तत्रैव विश्वरूपं प्रकाशते ततश्चिन्मात्रमिति द्वितीयो योगप्रकारः एतौ द्वौ बासालंबनीयौ ॥ १६॥